БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

ШАРҲИ НИЗОМИ СУҒУРТАИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН ДАР НУҲ МОҲИ СОЛИ 2022

Аз рӯи натиҷаи ҷамъбасти нуҳ моҳи соли 2022 дар низоми суғуртаи кишвар ҳамагӣ 18 ташкилоти суғуртавӣ фаъолият намуданд, ки аз ҳисоби барҳам хӯрдани КВДС "Тоҷиксармоягузор" нисбат ба ҳамин давраи соли қаблӣ 1 адад кам мебошад. Теъдоди филиалҳои ташкилотҳои суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) бошад, дар давраи ҳисоботӣ 66 ададро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли 2021 6 адад кам мебошад.

Ҷадвали 1. Шумораи ташкилотҳои суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) ва филиалҳои онҳо дар 9 моҳи соли 2022

(бо адад)

	9/2021	*9/2022*	*Тағйирот (+/-)*
Ташкилотҳои суғуртавӣ	**19**	**18**	**-1**
Ташкилотҳои суғуртавии давлатӣ	2	1	-1
Ташкилотҳои суғуртавии ғайридавлатӣ	17	17	0
Филиалҳои ташкилотҳои суғуртавӣ	72	66	-6

Дороиҳои ташкилотҳои суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) дар нуҳ моҳи соли 2022 ба 612,3 млн. сомонӣ баробар шуданд, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 84,4 млн. сомонӣ (16,0 фоиз) зиёд мебошанд. Афзоиш ёфтани дороиҳои низоми суғурта аз ҳисоби зиёдшавии дороиҳои ҶСП ТС"Суғуртаи аввалини миллӣ" ба 38,6 млн. сомонӣ (16,9 фоиз)**,** ҶСП ТС "Паймон Иншуренс" ба 35,0 млн. сомонӣ (2,5 маротиба), ҶДММ "ТС Бима" ба 24,4 млн. сомонӣ (77,2 фоиз), ба амал омадааст.

Дар маҷмуъ саҳми дороиҳои низоми суғурта нисбат ба дороиҳои умумии низоми молиявии кишвар дар давраи баррасишаванда ба **2,1 фоиз** баробар шуда, **нисбат ба ММД бошад, 0,6 фоизро** ташкил дод.

Диаграммаи 1. Тағйирёбии дороиҳои низоми суғурта дар соҳаҳои 2015-2021 ва нуҳ моҳи соли 2022

Дар нуҳ моҳи соли ҷорӣ уҳдадориҳои тавозунии ташкилотҳои суғуртавии (азнавсуғуртакунии) кишвар ба 225,0 млн. сомонӣ баробар шуданд ва нишондиҳандаи мазкур нисбат ба ҳамин давраи соли 2021 ба андозаи 31,6 млн. сомонӣ (16,3 фоиз) зиёд мебошад.

Диаграммаи 2. Тағйирёбии уҳдадориҳои тавозунии низоми суғурта дар соҳаҳои 2015-2021 ва нуҳ моҳи соли 2022

Маблағҳои худии (сармояи)[1] **низоми суғуртаи кишвар** дар нуҳ моҳи соли 2022 ба 387,3 млн. сомонӣ баробар шуда, нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 52,8 млн. сомонӣ (15,8 фоиз) зиёд гардидааст. Ин афзоиш дар самти устувории молиявӣ ва пардохтпазирии

[1] Маблағҳои худии (сармояи) ташкилотҳои суғуртавӣ сармояи оинномавӣ, сармояи захиравӣ, сармояи иловагӣ, фонди ҳавасмандгардонӣ, инчунин фоидаи тақсимнашударо дар бар мегиранд.

ташкилотҳои суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) яке аз афзалиятҳои муҳим арзёбӣ мегардад.

Сармояи (фонди) оинномавии ташкилотҳои суғуртавӣ бошад, то санаи 30 сентябри соли 2022 279,5 млн. сомониро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин санаи соли 2021 ба андозаи 47,0 млн. сомонӣ (20,2 фоиз) афзоиш ёфтааст.

Диаграммаи 3. Тағйирёбии маблағҳои худии (сармояи) низоми суғурта дар солҳои 2015-2020 ва нуҳ моҳи соли 2022

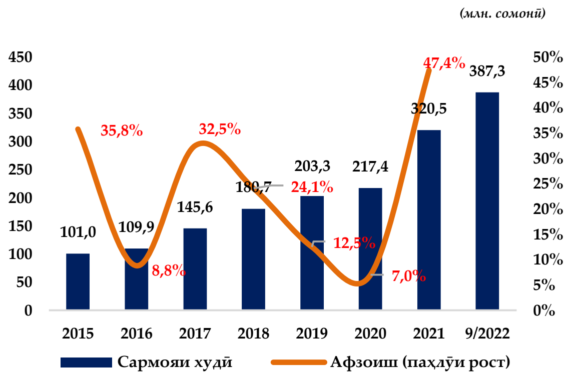

Диаграммаи 4. Тағйирёбии сармояи оинномавии низоми суғурта дар солҳои 2015-2020 ва нуҳ моҳи соли 2022

Миқдори умумии шартномаҳои басташуда дар давраи ҳисоботӣ ба 1 441,8 ҳазор адад баробар шуд, ки дар муқоиса ба ҳамин давраи соли гузашта ба миқдори 93,0 ҳазор адад (6,9 фоиз) зиёд мебошад. Ин раванд аз он шаҳодат медиҳад, ки таваҷҷуҳи аҳолӣ ба суғурта сол то сол бештар гардида, маърифатнокии молиявӣ низ дар кишвар то андозае баланд шуда истодааст.

Диаграммаи 5. Миқдори умумии шартномаҳои басташуда дар солҳои 2015-2021ва нуҳ моҳи соли 2022

Ҳаҷми умумии мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ) дар давоми моҳҳои январ-сентябри соли 2022 230,0 млн. сомониро ташкил

дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли 2021 14,6 млн. сомонӣ (6,8 фоиз) афзоиш ёфтааст. Афзоишёбии мазкур дар ин давра аз ҳисоби зиёд гардидани мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ) дар ҶСП ТС "Паймон Иншуренс" , КВД "Тоҷиксуғурта" , ҶДММ ТСА "Спитамен Иншуренс", ҶДММ "ДС суғурта" , ҶДММ "ТС Эсхата Суғурта", ҶДММ "ТС Меҳрубон", ҶДММ ТС "Меҳнат" ва ҶДММ "ТС Итминон" ба амал омадааст.

Диаграммаи 6. Тағйирёбии воридоти мукофоти суғуртавӣ дар солҳои 2015-2021 ва нуҳ моҳи соли 2022

Дар нуҳ моҳи соли 2022 воридоти мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ) аз рӯи шакли суғуртаи ҳатмии давлатӣ 773,5 ҳазор сомониро ташкил дод, ки дар муқоиса ба ҳамин давраи соли қаблӣ 97,0 ҳазор сомонӣ (12,5 фоиз) кам мебошад. Воридот аз рӯи шакли суғуртаи ҳатмӣ бошад, ба 49,1 млн. сомонӣ баробар гардид, ки дар қиёс ба ҳамин давраи соли гузашта 6,4 млн. сомонӣ (15,0 фоиз) зиёд мебошад.

Воридот аз рӯи шакли суғуртаи ихтиёрӣ аз рӯи натиҷаи нуҳ моҳи соли 2022 ба 179,7 млн. сомонӣ баробар шуд, ки ҳиссаи он 78,3 фоизи ҳаҷми умумии мукофоти суғуртавиро дар кишвар ташкил медиҳад. Мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ) аз рӯи шакли суғуртаи ихтиёрӣ дар муқоиса ба ҳамин давраи соли гузашта ба маблағи 7,7 млн. сомонӣ (4,5 фоиз) афзудааст. Нишондиҳандаи мазкур аз он гувоҳӣ медиҳад, ки ташкилотҳои суғуртавии ватанӣ танҳо ба амалишавии намудҳои суғуртаи ҳатмӣ маҳдуд нагашта, суғуртакуниро аз рӯи намудҳои суғуртаи ихтиёрӣ низ рушд дода истодаанд.

Диаграммаи 7. Тағйирёбии воридоти мукофоти суғуртавӣ аз рӯи шаклҳои суғурта дар солҳои 2015-2021 ва нуҳ моҳи соли 2022

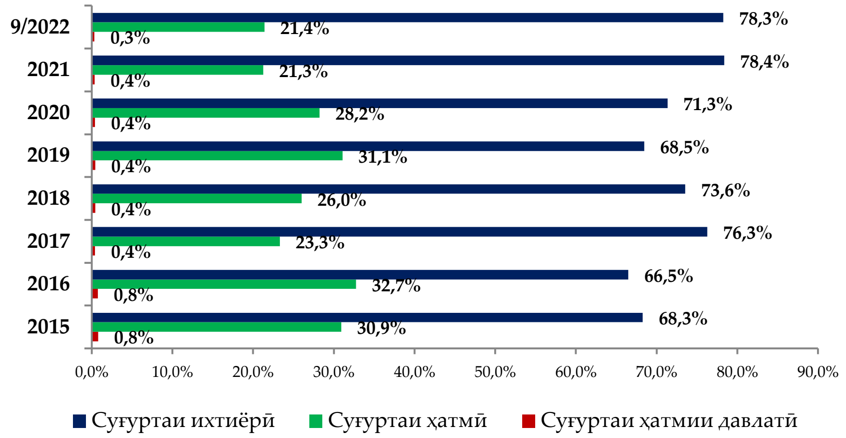

Уҳдадориҳои ба зиммагирифтаи ташкилотҳои суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) дар давраи баррасишаванда 70,9 млрд. сомониро ташкил доданд, ки он дар муқоиса ба ҳамин давраи соли қаблӣ 22,9 млрд. сомонӣ (24,4 фоиз) кам шудааст.

Дар робита ба ин, хавфҳои ба азнавсуғуртакунӣ интиқолдодаи ташкилотҳои суғуртавӣ дар нуҳ моҳи соли ҷорӣ 44,1 млрд. сомониро ташкил намуданд, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 28,4 млрд. сомонӣ (39,2 фоиз) коҳиш ёфтаанд.

Диаграммаи 8. Хавфҳои ба зиммагирифтаи ташкилотҳои суғуртавӣ дар солҳои 2015-2021 ва нуҳ моҳи с.2022

(млрд. сомонӣ)

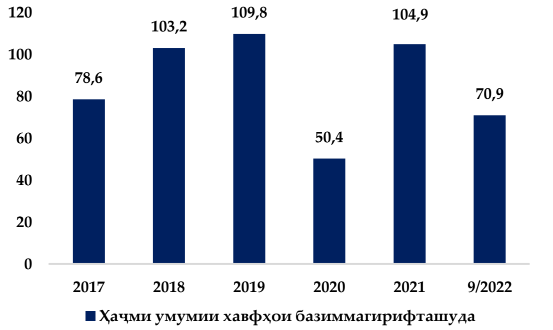

Диаграммаи 9. Хавфҳои ба азнавсуғуртакунӣ интиқолдодаи ташкилотҳои суғуртавӣ дар солҳои 2015-2021 ва нуҳ моҳи с. 2022

(млрд. сомонӣ)

Мукофоти суғуртавии (ҳаққи суғуртавии) ба азнавсуғуртакунӣ интиқолдодаи низоми суғурта бошад[2], дар нуҳ моҳи соли 2022 ба маблағи 64,6 млн. сомонӣ баробар шуда, ин нишондиҳанда дар қиёс ба ҳамин давраи соли қаблӣ 9,9 млн. сомонӣ (13,2 фоиз) кам мебошад. Ин раванд аз як тараф ба устувории молиявӣ ва пардохтпазирии ташкилотҳои суғуртавӣ (азнавсуғураткунӣ) таъсири мусбат мерасонад, аз тарафи дигар бошад, боиси сари вақт амалӣ гардидани пардохту ҷубронҳои суғуртавӣ мегардад.

Ташаккулёбӣ ва мавҷудияти захираҳои суғуртавӣ, ки далели сари вақт иҷро гардидани уҳдадориҳои ташкилотҳои суғуртавӣ мебошанд, дар давраи ҳисоботӣ 163,7 млн. сомониро ташкил доданд, ки он дар муқоиса ба ҳамин давраи соли 2021 ба андозаи 10,8 млн. сомонӣ (7,0 фоиз) зиёд мебошад.

Лозим ба ёдоварист, ки раванди ташаккулдиҳии захираҳои суғуртавӣ дар ташкилотҳои суғуртавии (азнавсуғуртакунии) кишвар дар давраи ҳисоботӣ то андозае таъмин гардидааст.

Пардохти суғуртавӣ (ҷуброни суғуртавӣ) дар давраи ҳисоботӣ тамоюли зиёдшавиро касб намуда, ба 17,3 млн. сомонӣ баробар шуд, ки нисбат ба ҳамин давраи 2021 1,4 млн. сомонӣ (8,7 фоиз) зиёд мебошад.

Диаграммаи 10. Тағйирёбии пардохти (ҷуброни) суғуртавӣ дар солҳои 2015-2021 ва нуҳ моҳи соли 2022

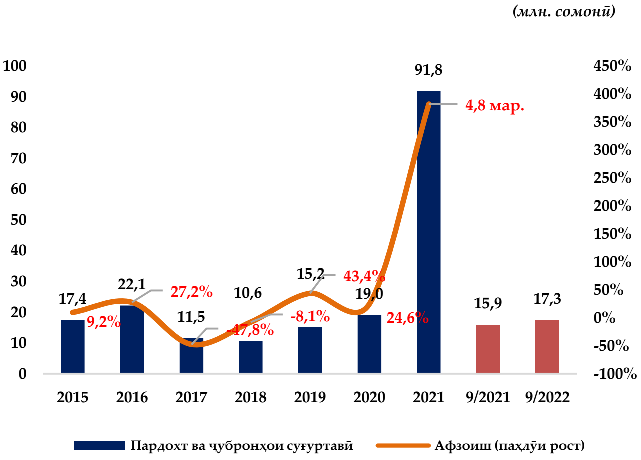

Диаграммаи 11. Тағйирёбии таносуби пардохт (ҷуброни) суғуртавӣ нисбат ба воридоти суғуртавӣ дар солҳои 2015-2021 ва нуҳ моҳи соли 2022

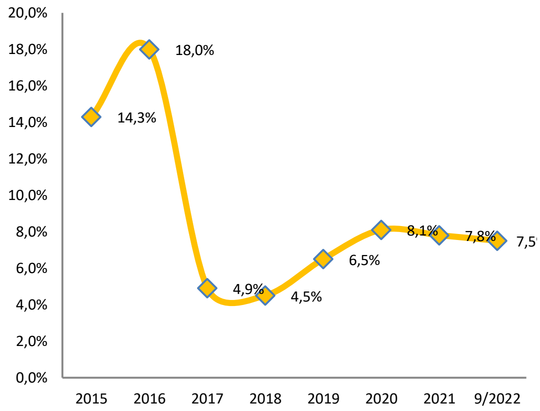

Ҳаҷми пасандозҳои ташкилотҳои суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) дар низоми бонкии кишвар дар нуҳ моҳи соли 2022 38,2 млн. сомониро ташкил дод, ки нисбат ба нуҳ моҳи соли қаблӣ

[2] Амалиётҳои азнавсуғуртакунӣ, ки барои кам кардани уҳдадориҳо ва коҳиш додани хавфҳои эҳтимолии ҳодисаҳои суғуртавӣ равона шудаанд, бинобар сабаби дар ин марҳила мавҷуд набудани ташкилоти азнавсуғуртакунӣ дар бозори суғуртаи кишвар тавассути ташкилотҳои азнавсуғуртакунии хориҷӣ анҷом дода шуданд.

дар ҳаҷми 4,1 млн. сомонӣ (12,1 фоиз) афзоиш ёфтааст ва раванди мазкур барои равонасозии сармоягузориҳо ба бахшҳои гуногуни иқтисодиёти кишвар мусоидат менамояд.

Фоидаи софи ташкилотҳои суғуртавӣ аз рӯи натиҷаҳои ин давра ба 79,0 млн. сомонӣ баробар шуд, ки дар муқоиса ба ин давраи соли гузашта ба маблағи 2,1 млн. сомонӣ (2,8 фоиз) зиёд мебошад.

Нишондиҳандаҳои самаранокии низоми суғуртаи кишвар аз рӯи дороиҳо (ROA) дар нуҳ моҳи соли 2022 ба ҳисоби миёна 3,5 фоизро ташкил дода, аз рӯи сармоя (ROE) бошад, ба 6,8 фоиз баробар гардид.